

Tekemuhammet

Category: Goşgular, Kitapcy
написано kitapcy | 24 январа, 2025
Tekemuhammet TEKE MUHAMMET

(GÜLCE – BAHÇE) Türkmenistan Derlemesi

*Türkmen sözlü geleneğinde,
Milli ruhu besleyen hikâyelerden;
Salır Kazan etrafında şekillenen
Bir macerayı anlatır sadece,
Bu kısacık hikâye.*

Oğuz'un yiğit hanı Salır Kazan zamanı,
Afganistan şahının güzel bir kızı vardı.
Pehlivandan pehlivan bilmez idi âmânı,
Çağı evlilik çağı bin güzel nazı vardı.

Güreşte kim yenerse onunla evlenecek,
Er gibi er dilerdi kendisini yenecek,
Hayalleri süsleyen düşlerdi bir gelecek,
Ya bulunmazsa diye gönlünde sızı vardı.

Kızda olan iddia dolanır dilden dile,
Nice yiğit at tepip yürürken ilden ile
Oyundaki ustalık bir el değdirmez bele,
Aslan gibi tutuşu rüzgârdan hızı vardı.

Ünü dağları aştı,
Ta Salır Kazan'a ulaştı.
'O nasıl bir kız ki' diye düşünüp,
Pusatlanıp, dağlar beller geçti at binip.
Ve kızı ilk gördüğünde gönül bendinden taştı.

Bu güreşler ki,
Nice erden baş almış.
Töreler der ki
Burası meydan yeri,

Dönülmez geri.
Kıyasıya kapışma,
Ya galip gelir,
Ya kelleni verirsin.
Ey Salır Kazan!
İşte kız işte meydan,
Rakibin bir kız,
Sense koca Kazan Han.

Hazırlıklar bitince başlar meydan güreşi,
Yer gümbürder toz kopar saçılır hasmın teri.
Kazan soluksuz kalır ufuk yutar güneşi,
Yenişemez rakipler yorulur meydan yeri.
İlk gün biter böylece yamanır yırtık deri.
Uyuyunca yıldızlar çıkar göğün ateşi,
Ya kız, ya boyna kılıç bırakılmaz seferi.
Tutuşurlar yeniden dönüşü olmaz geri,
Salır anlar pek yaman görülmemiş bir eşi,
Toprak kanar gök inler tükenmez kızın ferî.

Salır düşünüp der ki; ‘‘sarıldık ceylan göze,
Çok inatmış meğerki bu düğümü Hak çöze;
Yenilirsem eğer ki yok olur itibarım.’’

Üçüncü gün yer dardı gelmeden günün ardı,
Hak Tanrıya yalvardı kızı yeniden sardı,
Gücü gönülle kardı daha ‘‘kalmasın yarım.’’

Diyerek, öne doğru iter kızı
Ve zorlar...
Kız anlar Salır Kazan’ın gücünü,
‘‘Seninim artık’’ diye bağırır.
Lakin aldırılmaz Salır,
Devam ettirir güreşi ve yıkar.

Zafer koç yiğidin zafer şanıdır,
Töre gereğince kız Kazan’ındır,
Kurulur toy düğün baba evinde,

Ateş ev sahibi köz yabanındır.

Otağlar dikilir davul dövülür
Nice yarış olur yiğit övülür
Yenilip içilip verilir bahşış
Açlar doyurulur yetim sevilir

O zamanlar toy kız evinde yapılır,
Damat bir süreliğine burada kalırdı
Düğün biter,
Kazan birkaç ay sonra döner yurduna,
Zaman geçer, Afganistan şahının kızı
Bir oğlan doğurur yiğitlerin merdine.
Adını Teke Muhammet koyarlar.
İkinci oğlu olur, Sarı derler adına,
Üçüncü ve son beşik Salır Kazan:
Atasının adıdır, Vuslatî bunu yazan.

Osman ÖJAL. Goşgular